

Tillsyn av fritidsbåtar - Förebygga spridning av farliga ämnen från fritidsbåtar

Bakgrund och utformning

Del av arbete inom ÅPH17 (Åtgärds program enl. Havsdirektivet och Havsmiljöförordningen)

I arbetsgruppen deltar centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner

Gemensam ingång på Naturvårdsverkets webbplats

Olika vägledningssidor på NV, HaV och transportstyrelsen om fritidsbåtar

Olika underlag har ingått i arbetet med tvl som exempelvis tillsynsstöd som Västra Götaland har tagit fram, EcoMarina, rapporter från SGI, rapporter från HMI

Tillsyn av verksamhetsutövarens egenkontrollen med fokus på förebyggande rutiner som minimerar spridningen av farliga ämnen från fritidsbåtsverksamhet. Och att hänsynsreglerna i MB följs

Syfte med tillsynsvägledningen

Användningsområde - vägledning för tillsyn av
båtklubbar, varvsföreningar, fritidsbåtshamnar
etc. - verksamhetsutövare

Slutmål - spridning av farliga ämnen från
fritidsbåtsverksamhet ska minskas

Ett resultat blir minskad belastning på
vattenförekomster från verksamheten

Ger exempel på

- vad verksamhetsutövaren behöver ha kunskap om
- vad tillsynsmyndigheten kan kräva i verksamhetsutövarens egenkontroll
- Spridningsminskande åtgärder

Harmonisera tillsyn av fritidsbåtsverksamheter

Öka kunskapen och underlätta tillsynen

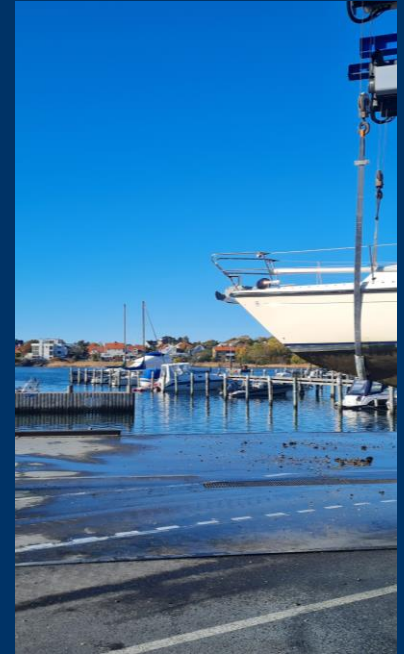

Exempel på viktiga spridningsvägar i vägledningen

- Installationer i hamnen
- Förorenade områden
- Kemikaliehantering
- Avfallshantering
- Skrovunderhåll

Exempel på olika installationer - Naturvårdsverket

- Dagvattenledningar och brunnar- regelbunden skötsel/tömning
- Hårdgjorda ytor – rengöring och krav på dagvattenhantering
- Förtöjningsplats i hemmahamn i vatten. Produktvalsprincipen för att minska onödigt höga halter vid bryggan.
- Vatten kan ibland ledas till diken, vilket potentiellt har höga halter av föroreningar och färgflagor. Behöver se över spridningsbegränsande åtgärder. Utgrävning kommer generera massor med högt organiskt innehåll vilket är dyrt att deponera och svårt att hantera.

Förorenade områden - Naturvårdsverket

- Förorenad mark och sediment kopplat till bransch (Hamn- fritidsbåtshamn, båtuppsamlingsplats)
- Branschlistan finns på NVs webbplats
- Viktigt att VU har kunskap om området inom verksamheten är förorenade (MIFO fas 1)
- Första steget är att se till att mark och sediment **inte fortsätter att förorenas** genom nytillförsel av farliga ämnen från olika spridningsvägar, vilket ställer höga krav på rutiner
- Nästa steg är att **planera** verksamheten så att inte föroreningar i mark och sediment sprids och utgör en risk
- Olika typer av åtgärder: informera människor som vistas på området, fartbegränsning i hamnen, olika installationer

Forts. Förorenade områden - Naturvårdsverket

- För prioriterade mark och sedimentområden kopplat till branschen bör ett **långsiktigt mål** vara att åtgärda marken och sedimenten för de föroreningar som verksamheten är ansvariga för, men under tiden behöver spridningsminskande åtgärder genomföras för respektive spridningsväg
- Om andra aktiviteter planeras som byggnation, markarbeten eller vattenverksamhet behövs kunskaper om föroreningssituationen och hur genomföra åtgärder för att förhindrar spridnings av föroreningar

Hantering av kemikalier

- Naturvårdsverket

Rutiner som minimerar risken att farliga ämnen sprids från kemikalier som används i verksamheten och av medlemmar

➤ Produktvalsprincipen

- Kontrollera kunskap och rutiner för att arbeta med produktval, dvs. att systematiskt jobba m. att hitta alternativ till kemiska produkter som innehåller särskilt farliga ämnen
- Val av båtbottnfärg – verksamheten och dess medlemmar
  - Godkänd
  - Användarvillkor – huvudsaklig förtöjningsplats
  - Alternativ till kemiskt verkande produkter

➤ Hantering av Kemikalier

- Riskminskande åtgärder vid hantering/lagring
  - Spillskydd, absorbenter, länspump
  - Anvisningar för hantering av farligt avfall

Hantering av avfall - Naturvårdsverket

Organisation och rutiner för att hantera olika typer av avfall

1. Avfall som bildas när fritidsbåtar används ska

- kunna tas emot av fritidsbåthamn
- sorteras ut och samlas in separat

VU ansvarar för att ha en godkänd avfallshanteringsplan

2. Avfall som bildats inom verksamheten eller medlemmar

A. Kommunalt avfall

- Utsortering av kommunalt avfall – exv. farligt avfall och bioavfall
  - Hanteras och hämtas enligt kommunens anvisningar
  - Medlemmars hantering av farligt avfall:
    - Lämna avfallet till en mottagningsanläggning med tillstånd för mottagande av farligt avfall (exempelvis kommunens återvinningscentral, ÅVC),
    - Fritidsbåthamnen kan även upplåta en yta där medlemmarna kan lämna sitt farliga avfall.

B. Icke-kommunalt avfall

- Ska hanteras på korrekt sätt med ansvar hos verksamheten

3. Förvaring av avfall ska ske på ett sätt som förhindrar nedskräpning

Mottagning avfall i hamn-Transportstyrelsen

- TSFS 2023:12 – Kommunen tillsynsansvarig, TS vägledande
- Definition fritidsbåtshamn, med undantag
  - 25 båtplatser
  - Rättsfall Mål nr 2017-24 Bönekullen-Ångbåtsbryggans Samfällighetsförening
- Avfallshanteringsplan
- Mottagningsanordningar efter behov
- Inrapportering fritidsbåtshamnar till TS
  - Antal kommuner som svarat 163. 114: Ja det finns fritidsbåtshamnar
  - Rapportering till EU

Vägledning för tillsyn och handläggning enligt
Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om
mottagning av avfall från fritidsbåtar (TSFS 2023:12)

Version: 0.1
Versionsdatum: 2023-04-13

TBT på båtskrov Transportstyrelsen

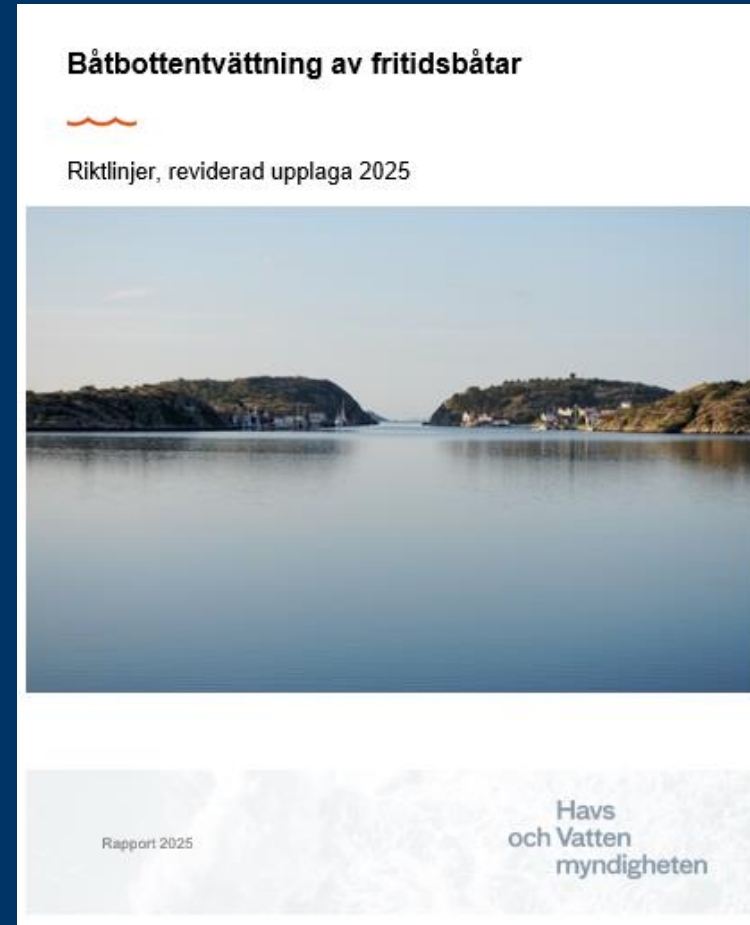
- AFS-förordningen (TBT-förbud)
- Rättsfall Dom FörvR LKPG Mål nr 6927-23 lag(1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg
- Sanering av båtskrov – rekommendation [Sanering av båtbottnen - Transportstyrelsen](#)
- Mätning av båtskrov – vägledning på gång

Riktlinjer för rengöring av båtbottnen-

Havs- och vattenmyndigheten

- År 2011 fick HaV i uppdrag att i samråd med NV och TS kartlägga och utreda miljöpåverkan av båtbottentvättning av fritidsbåtar.
- Målet: att främja och påskynda en övergång till miljöanpassade rengöringsmetoder.
- Revidering av riktlinjerna klart under 2025.
  - Förtydligade och mer detaljerade.
  - Alternativa metoder.
  - Rengöring av båtbottnen i vatten.
  - Rengöring av båtbottnen på land.
    - Sänkt riktvärde för TBT och Irgarol i utgående vatten från spolplattans reningsanläggning.
    - Nytt riktvärde för Diuron.

Insamling och återvinning av fritidsbåtar- Havs- och vattenmyndigheten

- Ny finansiering genom 1:4 anslaget.
- Arbetet startar våren 2025.
- Finansiering till kommuner och ideella föreningar för att omhänderta övergivna fritidsbåtar.
- HaV ska ta fram en lathund för hanteringen av övergivna fritidsbåtar.

Lagstiftning

Miljöbalken

- Hänsynsreglerna 2 kap
- Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 9 kap
- Kemiska produkter och biotekniska organismer 14 kap,
- Avfall 15 kap
- Tillsyn 26 kap
  - Krav om egenkontroll 19 §

Förordningar

- Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel
- Avfallsförordning (2020:614)
- AFS-förordningen

På gång

- Vi ser över behoven av att ta fram ny vägledning kopplat till miljökvalitetsnormer och förorenade områden
- Pilotprojekt om spridningsminskande åtgärder vid fritidsbåtshamnar och båtuppställningsplatser
  - Ett projekt har genomförts och ett pilotprojekt är i uppstartsfas
- Små förändringar / uppdateringar av aktuell vägledning

NATUR
VÅRDS
VERKET

